

EXPLOATERINGSKONTORET TRAFIKKONTORET

2010-06-18
TJÄNSTEUTLÅTANDE
DNR E2010-050-00871
DNR T2010-050-02094

Kontaktperson exploateringskontoret
Jan Lind
Administrativa avdelningen
Telefon: 08-508 264 71
jan.lind@expl.stockholm.se

Till
Exploateringsnämnden
2010-08-26
Trafik- och renhållningsnämnden
2010-08-31

Kontaktperson trafikkontoret
Cecilia Dahlin
Administrativa avdelningen
Telefon: 08-508 268 08
cecilia.dahlin@tk.stockholm.se

Öppna standarder - tillgång till och vidareutnyttjande av offentlig information i elektroniskt format. Svar på remiss

Förslag till beslut

1. Exploateringsnämnden och trafik- och renhållningsnämnden besvarar kommunstyrelsens remiss av stadsledningskontorets förslag med exploateringskontorets och trafikkontorets tjänsteutlåtande.

Krister Schultz

Magdalena Bosson

Sammanfattning

Stadsledningskontoret har utarbetat ett förslag till vägledning om hur staden bör förhålla sig till s.k. öppna standarder inom it-området samt öppen programvara.

Exploateringskontoret och trafikkontoret är positiva till öppna standarder där så är lämpligt och möjligt. Styrdokumentet bör göras mer begripligt och lättanvänt än det nu remitterade förslaget och samtidigt präglas av en högre grad av helhetssyn. Stadsledningskontoret kommer att informera om dokumentet och tydliggöra dess syfte.

Bakgrund

Kommunfullmäktige har i Vision 2030 tydliggjort stadens långsiktiga ambition att Stockholm ska utvecklas till en storstad i världsklass. I framtidsvisionen anges, under rubriken Demokratiskt och tryggt, bl.a. att kontakterna med staden kan skötas när man vill och att staden är integrerad och uppkopplad i de informations-teknologiska nät som täcker hela Stockholm.

Stadens e-strategi

I den av fullmäktige i juni 2008 uppdaterade e-strategin för Stockholm anges att stadens övergripande styrdokument inom it-området är it-programmet och e-strategin.

It-programmet anger stadens förhållningssätt till och inriktningen för användning och utveckling av informations- och kommunikationsteknik i staden.

E-strategin beskriver hur it ska användas för att realisera stadens vision och utveckla den moderna e-förvaltningen. E-strategin tar upp informations- och kommunikationsteknik i vid mening, hur staden med it kan förbättra sin service och hur stadens verksamheter kan effektiviseras för att nå stadens mål. Det betonas att rätt använd kan informationstekniken utveckla Stockholm till en mer attraktiv stad att bo och arbeta i. Detta kräver kunskap och kompetens samt en tydlig strategi för verksamhetens utveckling med hjälp av it.

Enligt e-strategin ska it underlätta tillgången till stadens information och tjänster. Stadens invånare och andra intressenter ska enkelt få tillgång till kvalitetssäkrad information och anställda ska ha tillgång till väl fungerande och samverkande it-stöd som underlättar och effektiviserar det dagliga arbetet. Målet är att det ska vara så enkelt som möjligt för så många som möjligt.

Syftet med e-strategin är att beskriva en gemensam målbild som skapar förutsättningar för alla aktörer att agera i samma riktning. Samtidigt handlar det om ett långsiktigt arbete att anpassa den kommunala organisationen till att möta medborgarnas behov och önskemål om tillgänglighet.

Projekt Navet

Inom ramen för stadens satsning på att utveckla en e-förvaltning med därtill knutna e-tjänster har Stockholms stadsarkiv av stadsledningskontoret fått i uppdrag att leda arbetet med att ta fram gemensamma lösningar för hantering av information som skapas inom ramen för ärende- och dokumenthantering och

därtill knutet e-arkiv. I uppdraget ingick också att föreslå en tydlig organisation för förvaltning, drift och utveckling av gemensam informationsförsörjning och e-arkiv samt att beräkna resursbehovet för att säkerställa drift och utveckling inom denna organisation.

Stockholms stadsarkiv initierade projekt Navet som gjorde en förstudie och presenterade förslag till lösningar som kan sammanfattas med följande rubriker:

- Gemensamt e-arkiv för staden.
- Gemensam informationsförsörjning.
- En sammanhållen informationsförvaltning.

Förslaget remissbehandlades i stadsledningskontorets regi i början av 2009.

Kommunfullmäktige fattade beslut den 11 maj 2009 (utl 2009:60) varvid kommunstyrelsen fick i uppdrag att genomföra projekt Navet. Projektet ska:

- Inrätta ett för staden gemensamt e-arkiv för långtidslagring av information.
- Identifiera och ta fram för staden gemensamma informationsstandarder, begreppsmodeller, riktlinjer och metadatakataloger.

Kulturnämnden fick i uppdrag att äga och förvalta de för staden gemensamma riktlinjer och lösningar som utvecklas inom projektet.

Föredragande borgarrådet framhöll bl.a. att för att, än en gång, nå den absoluta toppen som en it-huvudstad i världsklass är Projekt Navet ett viktigt initiativ.

Öppna standarder

Stadsledningskontoret har nu utarbetat ett förslag till vägledning om hur staden bör förhålla sig till s.k. öppna standarder inom it-området samt öppen programvara.

Remissbehandlingen

Kommunstyrelsen har remitterat stadsledningskontorets förslag till 14 av stadens facknämnder och stadsdelsnämnder, däribland exploateringsnämnden och trafik- och renhållningsnämnden, samt Stockholms Stadshus AB för yttrande senast den 30 augusti 2010.

Ärendet

Stadsledningskontoret anger i sitt tjänsteutlåtande den 1 juni 2010 att ärendet beskriver hur nationella och internationella direktiv påverkar Stockholms stad och hur staden med tillämpade regelverk och riktlinjer kan skapa tillgång till kommunala handlingar, internt och externt.

Kortfattat kan enligt stadsledningskontoret sägas att standarder är överenskommer om hur en viss sak ska göras eller beskrivas, exempelvis för att underlätta för olika produkter att fungera tillsammans.

Det är enligt stadsledningskontoret viktigt att staden har ett enhetligt förhållnings sätt i dessa frågor. Det anges att staden bör verka för att ingen av stadens intressenter ska tvingas att använda en leverantörsspecifik produkt för att kommunicera med staden. Stadens intention föreslås vara att all kommunikation med staden ska vara enkel och användarvänlig. Presentation av information och service ska vara tillgänglighetsanpassad.

Det till tjänsteutlåtandet bifogade dokumentet "Öppna standarder – vidareutnyttjande av offentlig information i elektroniskt format" föreslås bli vägledande för hur stadens förvaltningar och bolag ska förhålla sig till nationella och internationella direktiv och regelverk avseende elektroniskt hanterad information och hur staden kan skapa tillgång till kommunala handlingar i elektronisk form, internt och externt. Ärendet rekommenderar också hur staden bör förhålla sig till öppna standarder inom it-området samt öppen programvara.

Avslutningsvis betonar stadsledningskontoret sitt ansvar för planering och genomförande av förankring och lansering av stadens styrande dokument inom it-området. Stadsledningskontoret framhåller att det i en första fas handlar om att informera om dokumentet och tydliggöra dess syfte. Förvaltningschefer och bolagschefer anges vara ansvariga för att stadens styrande dokument efterföljs och kontinuerligt följs upp.

Stadsledningskontoret föreslår att dokumentet ska tillämpas i verksamheterna från den 1 januari 2011. Vidare föreslås att fullmäktige ger stadens nämnder i uppdrag och anmodar styrelsen för Stockholms Stadshus AB att genomföra en anpassning till den egna verksamheten som en del i verksamhetsplanering och uppföljning inom stadens integrerade ledningssystem.

Exploateringskontorets och trafikkontorets synpunkter

Exploateringskontoret och trafikkontoret har en positiv grundinställning till att staden bör eftersträva att använda öppna standarder där så är lämpligt och möjligt och att staden ska arbeta för att tillgängliggöra allmänna handlingar i elektroniskt format. Kontoren är också positiva till att staden ska ha gemensamma funktioner och informationsutbyte vad gäller nämndhanteringsprocessen, d.v.s. hanteringen av de ärenden och handlingar som behandlas av nämnderna, och geodata, d.v.s.

geografisk information. Det förutsätts emellertid att detta inte medför ökade kostnader för förvaltningarna.

Trafikkontoret har deltagit i projekt Navet och har som första förvaltning i staden också anslutit sig till e-arkivet och har för exploateringskontorets räkning även fört diskussioner med stadsarkivet om att tillgängliggöra geoteknisk information via e-arkivet. Kontoren har redan tidigare ställt sig positiva till att staden skapar ett gemensamt e-arkiv. Det är ett bra sätt att på ett enhetligt, strukturerat och väl sammanhållet sätt ge medborgare och andra intressenter tillgång till uppgifter i förvaltningarnas och bolagens allmänna handlingar.

Kontoren anser dock att det remitterade materialet är svårt att överblicka och förstå. Dispositionen och omfattningen av dokumentet "Öppna standarder – vidareutnyttjande av offentlig information i elektroniskt format" skymmer vad förslaget går ut på. Även om kontoren är positiva till de delar som tas upp i ärendet saknas en helhetssyn. Bara lösryckta delar av stadens processer ingår och därmed behandlas inte helt komplexiteten i stadens informations- och dokumenthanteringsfrågor.

Utrednings- och lagförslag

Kontoren ställer sig frågande till om en så omfattande genomgång och presentation av olika utrednings- och lagförslag m.m. som ingår i stadsledningskontorets dokument, verkligen hör hemma i ett kommuninternt stadsövergripande styrdokument.

Statusen hos de många utrednings- och lagförslag m.m. som tas upp i stadsledningskontorets dokument, framgår inte. Stadsledningskontoret går igenom ett flertal statliga betänkanden, regeringspropositioner, EU-direktiv, etc. och anger att dessa utgör nationella och internationella direktiv och regelverk. Av stadsledningskontorets dokument går inte att utläsa vilka av de uppräknade förslagen som, efter remissbehandling och annan sedvanlig beredning, har blivit beslutade av riksdagen och därmed kan förtjäna beteckningen nationellt direktiv. Vad gäller genomförandet av PSI-direktivet framgår inte vem som lagt fram det omnämnda lagförslaget. Även dessa brister bör enligt kontoren rättas till innan ärendet underställs fullmäktige för beslut. I all synnerhet som stadsledningskontoret föreslår att de uppräknade utredningarna m.m. ska ligga till grund för ett antal insatser som presenteras under rubrikerna "Vad staden bör göra".

Kontoren erinrar i sammanhanget om stadens tidigare uttalade avsikt att begränsa antalet styrdokument, hålla dem korta och minska deras detaljstyrning samt

kostnadsberäkna dem och koppla dem till budget (utl. 2005:73). Enligt bilaga 10:3 till de senaste årens budgetar ska, för att skapa enhetlighet i begrepp och benämningar av styrdokument, framtida styrdokument vara antingen program eller riktlinjer.

Elektroniska handlingar

I dokumentet anger stadsledningskontoret att det är viktigt för staden att skapa tekniska och juridiska förutsättningar för att tillgängliggöra allmänna handlingar i elektroniskt format. I detta arbete anges att staden bör etablera en it-infrastruktur som möjliggör tillämpning av öppna standarder där så är möjligt samt använda dessa som standard i utlämnad information.

Kontoren instämmer i uppfattningen att det är viktigt att tillgängliggöra allmänna handlingar i elektronisk form men vill betona att det inte enbart är tekniska och juridiska förutsättningar som krävs. Det torde vara minst lika viktigt att skapa organisatoriska, administrativa, ekonomiska och personella förutsättningar. I det presenterade styrdokumentet riktas fokus främst mot de it-tekniska frågorna.

Bland de juridiska förutsättningarna bör t.ex. hanteringen av upphovsrättsliga aspekter belysas.

I ärendet anges vilka förutsättningar som krävs för att kunna uppnå en gemensam informationsförsörjning och det ges en kortfattad beskrivning av stadsarkivets begreppsmodell. Kontoren anser att det är väsentligt att staden fortsätter arbetet med upprättande av begrepps- och informationsmodeller, fastställande av en gemensam terminologi samt genomgång av strukturer och gemensamma processer för att informationsutbytet och samarbetet mellan förvaltningarna och bolagen ska kunna förbättras. I förlängningen ökar detta tillgängligheten till stadens information och dokumentation, vilket gagnar medborgarna.

Kontoren är som sagts positiva till stadens e-arkiv men anser att det fortfarande kvarstår en hel del arbete innan denna lösning kan betraktas som fullgod.

Beträffande öppen programvara anser kontoren att det finns ekonomiska och juridiska frågor runt hanteringen av denna som behöver belysas ytterligare. Det gäller inte bara då staden själv nyttjar öppen programvara utan även när staden har system och information som är av intresse att nyttja utanför staden. I de fall staden upphandlar system som sedan ska hanteras som öppen programvara behövs riktlinjer och förhållningssätt rörande ekonomisk ersättning för denna.

Geodata

Såväl exploateringskontoret som trafikkontoret bedriver verksamheter där geografisk information är av stor vikt och anser att ett gemensamt utnyttjande av geodata i staden är en förutsättning för att uppgifterna ska kunna hållas uppdaterade och ha en hög kvalitet.

Kontorens enda synpunkt rörande denna fråga är att det i ärendet inte klargörs hur den av stadsledningskontoret föreslagna ambitionen att särskilt geodata, såväl kartdata som registerinformation om t.ex. byggnader, vägar och befolkning, ska bli tillgänglig och användbar för alla, ska kunna förenas med bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen. Det kan nämnas att informationen i vissa kartor i stadens it-baserade kartverk Kartago är att betrakta som hemlig enligt 15 kap. 2 § i offentlighets- och sekretesslagen, s.k. försvarssekretess.

Kontorens sammanfattande bedömning

Kontoren är positiva till öppna standarder där så är lämpligt och möjligt. Om ett särskilt styrdokument om detta behövs bör det göras mer begripligt och lättanvänt än det nu remitterade förslaget och samtidigt präglas av en högre grad av helhets-syn. Kontoren förutsätter att stadsledningskontoret, som också anges i ärendet, kommer att informera om dokumentet och tydliggöra dess syfte.

Slut